

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ НА ОСНОВІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

© 2020 ОЛЬШАНСЬКА О. В.

УДК 332.024: 378.4
JEL Classification: R58; Q01; I23

Ольшанська О. В.

Забезпечення сталого регіонального розвитку на основі соціалізації закладів вищої освіти

Заклади вищої освіти все більше перетворюються з установ з традиційними функціями викладання та здійснення наукових досліджень на установи, що мають соціальну роль у сталому регіональному розвитку. Тому метою статті є обґрунтування можливості забезпечення сталого регіонального розвитку на основі соціалізації закладів вищої освіти. Стаття спрямована на розширення розуміння традиційних шляхів забезпечення сталого регіонального розвитку, врахування спроможності закладів вищої освіти забезпечувати поширення знань про сталий розвиток, підтримувати стійкі підприємницькі екосистеми та генерувати управлінські рішення, що впливають на досягнення сталого регіонального розвитку. Оцінка стану інкорпорації Цілей сталого розвитку у документи стратегічного планування в Україні дозволила обґрунтувати п'ять причин необхідності відображення Цілей сталого розвитку в стратегіях регіонального рівня. Запропоновано концептуальну схему впливу закладів вищої освіти на підсистеми досягнення сталого регіонального розвитку, проаналізовано зміни індикаторів сталого розвитку, пов'язаних із діяльністю закладів вищої освіти. Здійснено розподіл кількості закладів вищої освіти за регіонами за складовими рейтингу U-Multirank 2020 з напрямку «регіональне залучення» (випускники бакалаврату, які працюють у регіоні; випускники магістратури, які працюють у регіоні; студентські стажування в регіоні; регіональні спільні публікації; доходи від регіональних джерел; публікації у співавторстві з промисловими партнерами). Доведено, що запорукою сталого регіонального розвитку та гармонізації взаємозв'язку «економіка-суспільство-природа» виступають фахівці, здатні враховувати всі аспекти економічного, соціального та екологічного розвитку регіону. Це дозволило виділити основні пріоритети подальшого розвитку соціальної місії закладів вищої освіти.

Ключові слова: регіон, сталий розвиток, заклад вищої освіти, соціальна місія, стратегічне планування, партнерство.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2020-2-216-223>

Рис.: 1. **Табл.:** 4. **Бібл.:** 25.

Ольшанська Олександра Володимирівна – доктор економічних наук, професор, декан факультету економіки та бізнесу, Київський національний університет технологій та дизайну (вул. Немировича-Данченка, 2, Київ, 01011, Україна)

E-mail: fje@knuutd.edu.ua

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-1535-7742>

Researcher ID: <http://www.researcherid.com/N-1996-2018>

УДК 332.024: 378.4
JEL Classification: R58; Q01; I23UDC 332.024: 378.4
JEL Classification: R58; Q01; I23

Ольшанская А. В. Обеспечение устойчивого регионального развития на основе социализации высших учебных заведений

Высшие учебные заведения все больше превращаются из учреждений с традиционными функциями преподавания и проведения научных исследований на учреждения, имеющие социальную роль в обеспечении устойчивого регионального развития. Целью статьи является обоснование возможности обеспечения устойчивого регионального развития на основе социализации высших учебных заведений. Статья направлена на расширение понимания традиционных путей обеспечения устойчивого регионального развития, учета способности высших учебных заведений обеспечивать распространение знаний об устойчивом развитии, поддерживать устойчивые предпринимательские экосистемы и генерировать управленческие решения, влияющие на достижение устойчивого регионального развития. Оценка состояния инкорпорации Целей устойчивого развития в документы стратегического планирования в Украине позволила обосновать пять причин необходимости отображения Целей устойчивого развития в стратегиях регионального уровня. Предложена концептуальная схема влияния высших учебных заведений на подсистемы достижения устойчивого регионального развития, проанализированы изменения индикаторов устойчивого развития, связанные с вузами. Осуществлено распределение количества учреждений высшего образования по регионам

Olshanska O. V. Ensuring Sustainable Regional Development Based on Socialization of Higher Educational Institutions

Higher education institutions are increasingly being transformed from establishments with traditional teaching and research functions to those playing a social role in ensuring sustainable regional development. The aim of the article is to substantiate the possibility of ensuring sustainable regional development based on socialization of higher education institutions. The study is aimed at expanding the understanding of traditional ways of ensuring sustainable regional development, taking into account the ability of higher education institutions to promote the dissemination of knowledge about sustainable development, maintain sustainable entrepreneurial ecosystems and generate management decisions that affect the achievement of sustainable regional development. The carried out assessment of the state of incorporation of the Sustainable Development Goals into strategic planning documents in Ukraine made it possible to justify five reasons for the need to reflect the Sustainable Development Goals in regional strategies. A conceptual scheme of the influence of higher education institutions on the subsystems of achieving sustainable regional development is proposed, changes in the indicators of sustainable development associated with universities are analyzed. The breaking down of the higher education institutions by region by indicators of the U-Multirank 2020 ranking in the dimension of regional engagement (bachelor graduates working in the region; master graduates working in the

по составляющим рейтинга U-Multirank 2020 по направлению «региональное привлечение» (выпускники бакалавриата, работающие в регионе; выпускники магистратуры, работающие в регионе; студенческие стажировки в регионе; региональные совместные публикации; доходы от региональных источников; публикации в соавторстве с промышленными партнерами). Доказано, что залогом устойчивого регионального развития и гармонизации взаимосвязи «экономика-общество-природа» выступают специалисты, способные учитывать все аспекты экономического, социального и экологического развития региона. Это позволило выделить приоритеты дальнейшего развития социальной миссии высших учебных заведений.

Ключевые слова: регион, устойчивое развитие, высшее учебное заведение, социальная миссия, стратегическое планирование, партнерство.

Рис.: 1. Табл.: 4. Библ.: 25.

Ольшанская Александра Владимировна – доктор экономических наук, профессор, декан факультета экономики и бизнеса, Киевский национальный университет технологий и дизайна (ул. Немировича-Данченко, 2, Киев, 01011, Украина)

E-mail: fie@knutd.edu.ua

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-1535-7742>

Researcher ID: <http://www.researcherid.com/N-1996-2018>

Вступ. Сталий розвиток повинен враховувати не лише економічний та соціальний розвиток у поєднанні з гармонійним розвитком суспільства та природи, а також регіональний розвиток, який є запорукою сталого розвитку країни. Сучасний регіональний розвиток України характеризується дефіцитом ресурсів, екологічним дисбалансом, забрудненням навколишнього середовища та значними соціальними й економічними проблемами, зокрема зростанням безробіття. При цьому реалізація скоординованих стратегій регіонального розвитку за економічним, соціальним та екологічним напрямками дозволить вирішити окреслені проблеми. Так, економічний розвиток є основою розвитку регіону, з іншого боку, економічне зростання за рахунок ігнорування соціальних та екологічних аспектів у довгостроковій перспективі є нестійким [24]. Тому, вкрай важливим є видання указу Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року», в якому зазначена підтримка процесу досягнення Цілей, а також важливість їх адаптації з урахуванням специфіки розвитку країни [3].

Наразі виникає необхідність урахування взаємозв'язку «економіка-суспільство-природа» та багатьох факторів у рамках складних регіональних систем сталого розвитку. Тому основною запорукою сталого розвитку регіонів виступають заклади вищої освіти, які готують фахівців, здатних враховувати всі аспекти економічного, політичного, культурного, соціального й екологічного розвитку регіону. Так, результати освітньої та наукової діяльності закладів вищої освіти, особливо у співпраці з іншими учасниками регіональних відносин, здатні сприяти сталому розвитку. Світовий та український досвід підтверджує здатність соціально відповідальних закладів вищої освіти сприяти сталому розвитку [12; 20]. Саме тому дослідження зосереджується на зміні традиційних шляхів забезпечення

сталого регіонального розвитку шляхом використання потенціалу закладів вищої освіти.

Keywords: region, sustainable development, higher education institution, social mission, strategic planning, partnership.

Fig.: 1. Tabl.: 4. Bibl.: 25.

Olishanska Oleksandra V. – Doctor of Sciences (Economics), Professor, Dean of the Faculty of Economics and Business, Kyiv National University of Technologies and Design (2 Nemyrovycha-Danchenko Str., Kyiv, 01011, Ukraine)

E-mail: fie@knutd.edu.ua

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-1535-7742>

Researcher ID: <http://www.researcherid.com/N-1996-2018>

сталого регіонального розвитку шляхом використання потенціалу закладів вищої освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На думку закордонних дослідників, сталий регіональний розвиток вимагає координації зусиль для вирішення проблем розвитку економіки, суспільства й екології, покращення життя мешканців, забезпечення ефективного використання ресурсів та збереження довкілля [13; 14; 23]. При цьому значну увагу в науковому середовищі приділяють питанням розробки систем та моделей оцінювання стану екологічного середовища, економічного розвитку та соціального забезпечення, визначаючи орієнтири для посилення потенціалу сталого регіонального розвитку [4; 11; 17–19; 25].

Оскільки масштабні та всебічні суспільні переходи до сталого розвитку вважаються принципово орієнтованими на знання, це значно посилює роль закладів вищої освіти у сталому регіональному розвитку [16]. Науковці зазначають, що система вищої освіти позитивно впливає на досягнення сталого регіонального розвитку, оскільки науково-технічні інновації потребують досліджень і розвитку науки і техніки. Відповідно, фінансування наукових досліджень є основною умовою виробництва знань і гарантією зменшення бідності та досягнення довгострокового розвитку [23].

Водночас заклади вищої освіти все більше перетворюються з установ з традиційними функціями викладання та здійснення наукових досліджень на установи, що мають соціальну роль у сталому регіональному розвитку. Так, заклади вищої освіти здатні розповсюджувати знання для поліпшення стійких підприємницьких екосистем, що сприяють економічній активізації та подальшому розвитку регіонів; сприяти залученню зацікавлених сторін до вирішальних процесів управління на регіональному рівні [22]. При цьому заклади вищої освіти відповідають за фор-

мування «ціннісних орієнтирів майбутнього покоління з одночасною зміною цінностей теперішнього» [1, с. 94], тому сучасні тенденції регіонального розвитку вимагають їх значної соціальної спрямованості. Тобто заклади вищої освіти відповідальні «не лише за розвиток і збереження фундаментальної науки та освіченості, а й беруть участь в інтерпретації, поширенні та застосуванні нового знання, яке базується на соціально відповідальній діяльності» [2, с. 67]. При цьому важливим є застосування сучасних підходів до підготовки фахівців, урахування змін у майбутніх професійних орієнтирах, активізація соціально орієнтованих навичок здобувачів вищої освіти.

Метою написання статті є обґрунтування можливості забезпечення сталого регіонального розвитку на основі соціалізації закладів вищої освіти.

Результати дослідження. Відповідно до динаміки стану досягнення цілей сталого розвитку за ключовими індикаторами, що враховують широке коло інформаційних та аналітичних матеріалів та статистичних даних за 2015–2019 роки, Україна досягла прогресу за 15 з 17 Цілей сталого розвитку [5].

Так, результати першого Добровільного національного огляду щодо досягнення Цілей в Україні відображають питання трансформаційних перетворень суспільства на шляху до досягнення Цілей сталого розвитку за п'ять років. В

Огляді наголошується, що Цілі сталого розвитку інкорпоровано у чинні державні стратегії та програми, зокрема у 162 нормативно-правові акти, а також впроваджено шляхом реалізації 4,3 тис. заходів (табл. 1).

Таблиця 1

Стан інкорпорації Цілей сталого розвитку у документи стратегічного планування в Україні

Цілі сталого розвитку	Кількість завдань		Кількість заходів	
	од.	%	од.	%
ЦСР 1	60	4,30	106	2,47
ЦСР 2	44	3,16	48	1,12
ЦСР 3	96	6,89	255	5,94
ЦСР 4	67	4,81	214	4,98
ЦСР 5	41	2,94	91	2,12
ЦСР 6	29	2,08	52	1,21
ЦСР 7	132	9,47	231	5,38
ЦСР 8	70	5,02	228	5,31
ЦСР 9	204	14,63	608	14,15
ЦСР 10	81	5,81	133	3,10
ЦСР 11	66	4,73	373	8,68
ЦСР 12	59	4,23	283	6,59
ЦСР 13	10	0,72	68	1,58
ЦСР 14	26	1,87	30	0,70
ЦСР 15	29	2,08	58	1,35
ЦСР 16	316	22,67	1419	33,03
ЦСР 17	64	4,59	99	2,30
Всього	1394	100,0	4296	100,0

Джерело: [5, с. 10]

Однак така значна кількість стратегічних і програмних документів щодо досягнення Цілей сталого розвитку в Україні призводить до нечіткої координації зусиль держави щодо досягнення цілей і виконання завдань, не дозволяє забезпечити системний підхід до формування державної, галузевої та регіональної політики, розпоршує обмежені матеріальні, фінансові та людські ресурси. Це призводить до зниження здатності ефективного використання ресурсів для досягнення Цілей сталого розвитку. Необхідно додати, що регіональний аспект забезпечення сталого розвитку розкрито частково в щорічних моніторингових звітах щодо досягнення Цілей сталого розвитку в Україні. При цьому сталий регіональний розвиток призводить як до по-

зитивних кількісних змін (зростання зайнятості, інвестицій, доходів населення тощо), так і до позитивних якісних змін (зміни в соціальній організації, технічному та технологічному прогресі) [8]. Вимірювання сталого розвитку на регіональному рівні є складним завданням, здатним пришвидшити досягнення встановлених орієнтирів розвитку.

Регіон є багаторівневою, багатофункціональною та динамічною складною системою, яка наділена економічними, соціальними та природними характеристиками. При цьому кожна підсистема за допомогою взаємозв'язків впливає на інші, що дозволяє пришвидшити досягнення сталого регіонального розвитку (рис. 1). Значний вплив на можливість досягнення сталого регіонального розви-

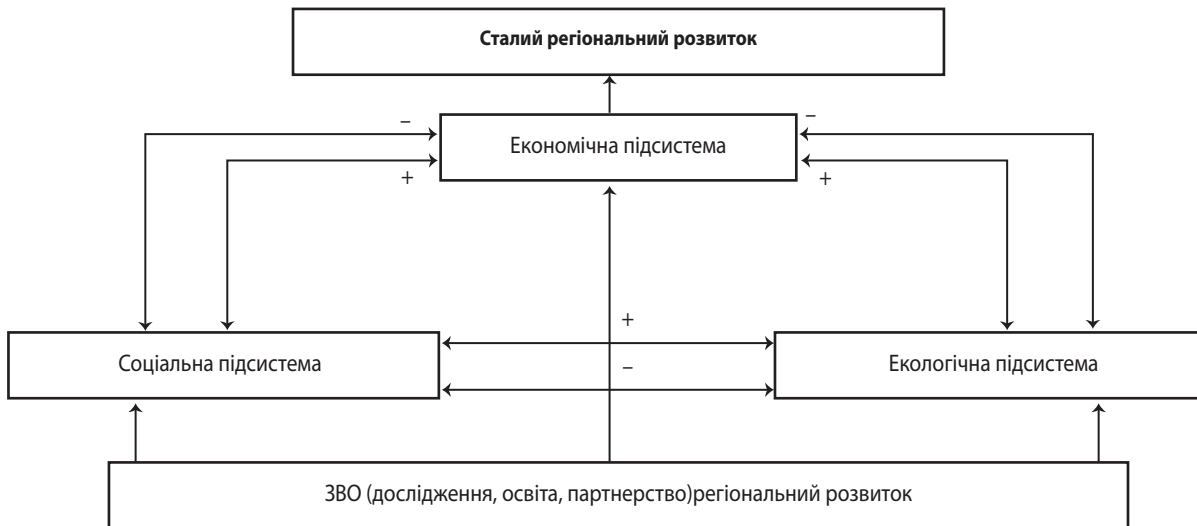

Рис. 1. Вплив ЗВО на підсистеми досягнення сталого регіонального розвитку

Позначення: «+» – фактори-стимулятори, «-» – фактори-дестимулятори)

Джерело: розроблено автором

тку здійснюють заклади вищої освіти шляхом виконання досліджень, здійснення освітньої діяльності та сприяння партнерству в регіоні.

Аналізуючи структуру й індикатори моніторингового звіту щодо досягнення Цілей сталого розвитку в Україні, варто зазначити зміни індикаторів, пов'язаних із закладами вищої освіти (табл. 2). Позитивним є зростання кількості українських міст, що є членами Глобальної мережі міст ЮНЕСКО, що навчаються, а також покращення показників

фінансування наукових досліджень. Однак негативним є зменшення питомої ваги дослідників віком до 40 років у загальній кількості дослідників (табл. 3), що свідчить про неспроможність забезпечити збільшення участі молоді у наукових дослідженнях.

Відповідно, цілком виправданим є твердження науковців про необхідність «зміни парадигми підготовки здобувачів вищої економічної освіти та нового погляду на освітній процес» [7].

Таблиця 2

Індикатори завдання 4.4. «Підвищити якість вищої освіти та забезпечити її тісний зв'язок з наукою, сприяти формуванню в країні міст освіти та науки»

Індикатори	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Темп зростання
Кількість українських міст, що є членами Глобальної мережі міст ЮНЕСКО, що навчаються	0	1	4	4	100,0
Витрати на підготовку фахівця					
▪ середні витрати на одного приведенного студента, грн	27548,2	29141,6	32820,2	39882,7	144,77
▪ середні витрати на одного аспіранта, які навчаються без відриву від виробництва, грн	15349,8	16410,3	17798,5	30449,1	198,37
▪ середні витрати на одного аспіранта, які навчаються з відривом від виробництва, грн	36040,1	38905,5	48216,0	70308,8	195,08
▪ середні витрати на одного докторанта, грн	49349,0	57783,6	67968,0	118473,2	240,07
Витрати закладів вищої освіти на провадження наукової діяльності, млн грн	345,1	381,8	430,3	467,4	135,44

Джерело: [6, с. 31]

Результати забезпечення сталого регіонального розвитку на основі соціалізації закладів вищої освіти відображаються у рейтингу U-Multirank, який є багатовимірним й орієнтованим на користувачів. Так, рейтинг порівнює ефективність ЗВО у п'яти аспектах діяльності: викладання та навчання, дослідження, передача знань, міжнародна орі-

єнтація та регіональне залучення. U-Multirank є незалежним рейтингом, підготовленим за рахунок фінансування програми Європейської Комісії Erasmus+. Варто вказати, що у рейтингу 2020 року присутні 76 ЗВО з України, однак найвищий рівень рейтингу «А» мають не всі українські у ЗВО. Розподіл кількості ЗВО за регіонами за складовими

Таблиця 3

Питома вага дослідників віком до 40 років у загальній кількості дослідників

Регіон	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Темп зростання
Вінницька обл.	42,4	39,1	38,7	35,6	83,96
Волинська	57,5	50,7	45,1	46,8	81,39
Дніпропетровська	45,4	45,3	45,4	41,5	91,41
Донецька	44,6	26,7	26,5	26,6	59,64
Житомирська	38,2	37,1	43,0	43,0	112,57
Закарпатська	35,6	35,8	29,7	30,3	85,11
Запорізька	37,6	36,0	35,8	31,7	84,31
Івано-Франківська	47,0	45,9	42,2	39,6	84,26
Київська	39,9	38,4	37,6	35,2	88,22
Кіровоградська	55,1	58,3	56,5	56,4	102,36
Луганська	41,9	46,7	48,9	45,8	109,31
Львівська	34,3	35,0	34,0	33,3	97,08
Миколаївська	32,9	39,6	40,9	34,9	106,08
Одеська	33,9	35,7	32,7	29,9	88,20
Полтавська	46,3	46,8	41,9	37,6	81,21
Рівненська	47,5	45,3	49,5	43,1	90,74
Сумська	44,4	44,8	52,3	48,8	109,91
Тернопільська	44,3	51,1	47,4	43,0	97,07
Харківська	33,8	34,1	31,0	29,6	87,57
Херсонська	41,4	40,4	40,9	40,0	96,62
Хмельницька	50,0	51,4	45,5	47,8	95,60
Черкаська	37,1	40,7	41,6	36,3	97,84
Чернівецька	46,8	41,1	43,5	41,8	89,32
Чернігівська	34,7	41,3	38,0	40,0	115,27
м. Київ	34,9	35,0	33,1	31,6	90,54
Україна	36,7	37,1	35,6	33,5	91,28

Джерело: [6, с. 60]

рейтингу (випускники бакалаврату, які працюють у регіоні; випускники магістратури, які працюють у регіоні; студентські стажування в регіоні; регіональні спільні публікації; доходи від регіональних джерел; публікації у співтворстві з промисловими партнерами) наведено в табл. 4.

Результати рейтингу U-Multirank 2020 для українських ЗВО за напрямом «регіональне залучення» свідчать про позитивну динаміку таких складових, як випускники бакалаврату, які працюють у регіоні; випускники магістратури, які працюють у регіоні. Однак незадовільним залишається рівень таких складових:

- студентські стажування в регіоні (з 76 ЗВО тільки 4 мають рівень «А», 16 ЗВО мають рівень «В», 17 ЗВО мають рівень «С», 8 ЗВО мають рівень «D», 3 ЗВО мають рівень «Е», для 28 ЗВО взагалі відсутні дані);
- регіональні спільні публікації (з 76 ЗВО тільки 9 мають рівень «А», 3 ЗВО мають рівень «С», 7 ЗВО мають рівень «D», для 57 ЗВО взагалі відсутні дані);

- доходи від регіональних джерел (з 76 ЗВО тільки 8 мають рівень «А», 7 ЗВО мають рівень «В», 9 ЗВО мають рівень «С», 7 ЗВО мають рівень «D», 11 ЗВО мають рівень «Е», для 34 ЗВО взагалі відсутні дані);
- публікації у співтворстві з промисловими партнерами (з 76 ЗВО тільки 4 мають рівень «А», 15 ЗВО мають рівень «Е», для 57 ЗВО взагалі відсутні дані).

Емпіричні дослідження закордонних учених доводять вирішальне значення закладів вищої освіти для сталого розвитку регіону присутності та їх вплив за допомогою навчальної, науково-дослідної та інформаційної діяльності [10, с. 144].

Заклади вищої освіти визнаються драйверами для створення інновацій та налагодження діалогу із зацікавленими сторонами в процесах планування регіонального розвитку [9]. Дослідження [15] показали, що заклади вищої освіти мають потенціал для впровадження інституційних

U-Multirank 2020: кількість українських ЗВО за напрямом «регіональне залучення»

Region	Кількість ЗВО регіону, що мають найвищий рейтинг «А» за складовими рейтингу:					
	випускники бакалаврату, які працюють у регіоні	випускники магістратури, які працюють у регіоні	студентські стажування в регіоні	регіональні спільні публікації	доходи від регіональних джерел	публікації у співстворстві з промисловими партнерами
Вінницька обл.	1	0	0	0	0	0
Волинська	1	1	0	0	0	0
Дніпропетровська	0	1	0	0	0	0
Донецька	0	0	0	0	0	0
Житомирська	1	1	0	0	0	0
Закарпатська	1	1	0	0	0	0
Запорізька	2	1	0	0	1	0
Івано-Франківська	0	0	0	0	0	0
Київська	0	1	0	0	0	0
Кіровоградська	0	0	0	0	0	0
Луганська	0	0	0	0	0	0
Львівська	1	2	0	2	0	0
Миколаївська	1	1	0	0	0	0
Одеська	1	2	0	0	0	0
Полтавська	0	0	1	0	1	0
Рівненська	0	0	0	0	0	0
Сумська	1	1	1	0	2	0
Тернопільська	1	1	0	0	0	0
Харківська	6	6	0	3	3	2
Херсонська	0	0	0	0	0	0
Хмельницька	0	0	0	0	0	0
Черкаська	0	0	0	0	0	0
Чернівецька	0	0	1	0	0	0
Чернігівська	0	0	0	0	0	0
м. Київ	3	3	1	4	1	2
Україна	20	22	4	9	8	4

Джерело: [21]

та організаційних змін і, таким чином, сприяють регіональному переходу до сталого розвитку.

Водночас результати проведеного дослідження свідчать про неврахування потенціалу закладів вищої освіти у процесах забезпечення сталого регіонального розвитку в Україні. Одночасно відбувається зменшення зацікавленості молоді до розвитку кар'єри дослідників. Відповідно, пріоритетами подальшого розвитку закладів вищої освіти мають стати:

- посилення соціальної місії та соціальної відповідальності як закладів вищої освіти, так і всіх зацікавлених сторін;

- розробка наукових напрямків відповідно до потреб регіону,
- зростання обсягів фінансування досліджень, здатних забезпечити сталий регіональний розвиток;
- розробка навчальних програм, присвячених сталому регіональному розвитку;
- організація та участь у різних інформаційно-просвітницьких заходах, спрямованих на сталий регіональний розвиток;
- налагодження стратегічного партнерства з представниками бізнес-середовища, влади та громади;

- врахування світового досвіду при розробці стратегій розвитку закладів вищої освіти.

Висновки. Швидкий розвиток урбанізації та промисловості посилив тиск на природні ресурси та навколишнє середовище, внаслідок чого відбуваються різкі скорочення ресурсів, екологічні збитки та забруднення навколишнього середовища в різних країнах, що серйозно обмежує виживання людини та довгостроковий економічний розвиток. Тому питання сталого розвитку присутні у програмах розвитку на глобальному та національному рівнях. Однак досягнення Цілей сталого розвитку мають відобразитися і в порядку денному стратегій регіонального рівня. Це важливо з низки причин: досягнення Цілей на регіональному рівні є більш оперативним з огляду на можливості прийняття рішень та їх реалізації на рівні регіону; оцінка на регіональному рівні має важливе значення для моніторингу прогресу та подальшого корегування регіонального планування; можливість інкорпорації Цілей сталого розвитку в принципи регіональної політики та регіонального планування; використання загальнодержавних показників приховує регіональні відмінності та диспропорції; досягнення Цілей сталого розвитку на регіональному рівні є запорукою реалізації сталого розвитку на національному рівні.

В цілому стаття спрямована на розширення розуміння традиційних шляхів забезпечення сталого регіонального розвитку, врахування спроможності закладів вищої освіти забезпечувати поширення знань про сталий розвиток, підтримувати стійкі підприємницькі екосистеми та генерувати управлінські рішення, що впливають на досягнення сталого регіонального розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Лункіна Т. І., Василенко М. Ю. Основні аспекти розвитку соціальної відповідальності в закладах вищої освіти України. *Modern Economics*. 2019. № 18. С. 93–98.
3. Сіренко Н. М., Лункіна Т. І., Бурковська А. В. Формування соціальної відповідальності в аграрних закладах вищої освіти України. *Економіка АПК*. 2019. № 9. С. 62–69.
4. Указ Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» від 30.09.2019 № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
5. Хаустова В. Є., Омаров Ш. А. Концепція сталого розвитку як парадигма розвитку суспільства. *Проблеми економіки*. 2018. № 1 (35). С. 265–273.
6. Цілі сталого розвитку: Україна. Добровільний національний огляд. URL: <https://me.gov.ua/>
7. Цілі сталого розвитку. Україна, 2019. Моніторинговий звіт. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/menu/st_rozv/publ/SDGs-MonitoringReport_v08_24.09.2019.pdf
8. Шибанін В. С., Кормишкін Ю. А. Зміна парадигми підготовки здобувачів вищої економічної освіти покоління Z. *Modern Economics*. 2019. № 18. С. 224–229.
9. Buzko I., Vartanova O., Trunina I., Khovrak I. Theoretical aspects of regional sustainable development in the EU and Ukraine. *SHS Web of Conferences*. 2019. Vol. 61. 01001
10. Chatterton P., Goddard J. The Response of Higher Education Institutions to Regional Needs. *European Journal of Education*. 2000. Vol. 35. P. 475–496.
11. Jekabsone I. The Role Of Higher Education Institutions In Ensuring Integrated And Sustainable Regional Development. *Proceedings of the 2019 International Conference Economic Science For Rural Development*. 2019. No. 51. P. 144–151.
12. Kavaliauskas P. A concept of sustainable development for regional land use planning: Lithuanian experience. *Technological and Economic Development of Economy*. 2008. No. 14:1. P. 51–63.
13. Khovrak I. Higher education institutions as a driver of sustainable social development: Polish experience for Ukraine. *Environmental Economics*. 2020. Vol. 11. Issue 1. P. 1–13.
14. Kim D., Lim U. Social Enterprise as a Catalyst for Sustainable Local and Regional Development. *Sustainability*. 2017. No. 9. P. 1427. DOI: 10.3390/su9081427
15. Li F., Liu X.S., Hu D., Wang R.S., Yang W.R., Li D., Zhao D. Measurement indexes and an evaluation approach for assessing urban sustainable development: A case study for China's Jining City. *Landsc. Urban Plan.* 2009. No. 90. P. 134–142.
16. Radinger-Peer V., Pflitsch G. The Role of Higher Education Institutions in Regional Transition Paths towards Sustainability. The Case of Linz (Austria). *Review of Regional Research*. 2017. Vol. 37. Issue 2. P. 161–187.
17. Sedlacek S. The role of universities in fostering sustainable development at the regional level. *Journal of Cleaner Production*. 2013. No. 48. P. 74–84.
18. Shaker R. R., Zubalsky S. L. Examining patterns of sustainability across Europe: A multivariate and spatial assessment of 25 composite indices. *Int. J. Sustain. Dev. World Ecol.* 2014. No. 22. P. 1–13.
19. Silvestre W. J., Antunes P., Amaro A., Filho W. L. Assessment of corporate sustainability: Study of hybrid relations using Hybrid Bottom Line model. *Int. J. Sustain. Dev. World Ecol.* 2015. No. 22. P. 1–11.
20. Tan F., Lu Z. Assessing regional sustainable development through an integration of nonlinear principal component analysis and Gram Schmidt orthogonalization. *Ecol. Indic.* 2016. No. 63. P. 71–81.
21. Trynchuk V., Khovrak I., Dankiewicz R., Ostrowska-Dankiewicz A., Chushak-Holoborodko A. The role of universities in disseminating the social responsibility practices of insurance companies. *Problems and Perspectives in Management*. 2019. Issue 17 (2). P. 449–461.
21. U-Multirank 2020: Regional Engagement, URL: <https://www.umultirank.org/compare?trackType=compare&siteMode=undefined&ion=compareRanking&mode=likewithlike&institutionalField=true&pref-4=1&pref-4=2&pref-4=3&country=99&country=78&count&name=null&valueLetterMode=showLetters&indicators=77&indicators=78&indicators=81&indicators=82&indicators=145&indicators=114&sortOrder=asc&sortCol=sortValues%5B5%5D>
22. Wagner M., Schaltegger S., Hansen E.G., Fichter K. University-linked programmes for sustainable entrepreneurship and regional development: how and with what impact? *Small Business Economics*. 2019. URL: <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/s11187-019-00280-4.pdf>
23. Wu J., Wu G., Zhou Q., Li M. Spatial Variation of Regional Sustainable Development and its Relationship to the Allocation of Science and Technology Resources. *Sustainability*. 2014. No. 6. P. 6400–6417.
24. Yang F., Pan S., Yao X. Regional Convergence and Sustainable Development in China. *Sustainability*. 2016. No. 8 (2). P. 121.
25. Zhang M., Tan F., Lu Z. Resource-based cities (RBC): A road to sustainability. *Int. J. Sustain. Dev. World Ecol.* 2014. No. 21. P. 465–470.

REFERENCES

- Buzko, I. et al. "Theoretical aspects of regional sustainable development in the EU and Ukraine". *SHS Web of Conferences*, vol. 61.01001 (2019).
- Chatterton, P., and Goddard, J. "The Response of Higher Education Institutions to Regional Needs". *European Journal of Education*, vol. 35 (2000): 475-496.
- Jekabsone, I. "The Role Of Higher Education Institutions In Ensuring Integrated And Sustainable Regional Development". *Proceedings of the 2019 International Conference Economic Science For Rural Development*, no. 51 (2019): 144-151.
- Kavaliauskas, P. "A concept of sustainable development for regional land use planning: Lithuanian experience". *Technological and Economic Development of Economy*, no. 14:1 (2008): 51-63.
- Khaustova, V. Ye., and Omarov, Sh. A. "Kontseptsiiia staloho rozvytku yak paradyhma rozvytku suspilstva" [The Concept of Sustainable Development as a Paradigm of Development of Society]. *Problemy ekonomiky*, no. 1(35) (2018): 265-273.
- Khovrak, I. "Higher education institutions as a driver of sustainable social development: Polish experience for Ukraine". *Environmental Economics*, vol. 11, no. 1 (2020): 1-13.
- Kim, D., and Lim, U. "Social Enterprise as a Catalyst for Sustainable Local and Regional Development". *Sustainability*, no. 9 (2017): 14-27. DOI: 10.3390/su9081427
- [Legal Act of Ukraine] (2019). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
- Li, F. et al. "Measurement indexes and an evaluation approach for assessing urban sustainable development: A case study for China's Jining City". *Landsc. Urban Plan.*, no. 90 (2009): 134-142.
- Lunkina, T. I., and Vasylenko, M. Yu. "Osnovni aspekty rozvytku sotsialnoi vidpovidalnosti v zakladakh vyshchoi osvity Ukrainy" [The Main Aspects of the Development of Social Responsibility in Higher Education Institutions of Ukraine]. *Modern Economics*, no. 18 (2019): 93-98.
- Radinger-Peer, V., and Pflitsch, G. "The Role of Higher Education Institutions in Regional Transition Paths towards Sustainability. The Case of Linz (Austria)". *Review of Regional Research*, vol. 37, no. 2 (2017): 161-187.
- Sedlacek, S. "The role of universities in fostering sustainable development at the regional level". *Journal of Cleaner Production*, no. 48 (2013): 74-84.
- Shaker, R. R., and Zubalsky, S. L. "Examining patterns of sustainability across Europe: A multivariate and spatial assessment of 25 composite indices". *Int. J. Sustain. Dev. World Ecol.*, no. 22 (2014): 1-13.
- Shebanin, V. S., and Kormyshkin, Yu. A. "Zmina paradyhmy pidhotovky zdobuvachiv vyshchoi ekonomichnoi osvity pokolinnia Z" [Changing the Paradigm of Training of Applicants for Higher Economic Education of Generation Z]. *Modern Economics*, no. 18 (2019): 224-229.
- Silvestre, W. J. et al. "Assessment of corporate sustainability: Study of hybrid relations using Hybrid Bottom Line mode". *Int. J. Sustain. Dev. World Ecol.*, no. 22 (2015): 1-11.
- Sirenko, N. M., Lunkina, T. I., and Burkovska, A. V. "Formuvannia sotsialnoi vidpovidalnosti v ahrarykh zakladakh vyshchoi osvity Ukrainy" [Formation of Social Responsibility in Agricultural Institutions of Higher Education of Ukraine]. *Ekonomika APK*, no. 9 (2019): 62-69.
- "Tsili staloho rozvytku. Ukraina, 2019. Monitorynhovyi zvit" [Sustainable Development Goals. Ukraine, 2019. Monitoring Report]. http://www.ukrstat.gov.ua/menu/st_rozvp/publ/SDGs-MonitoringReport_v08_24.09.2019.pdf
- "Tsili staloho rozvytku. Ukraina. Dobrovolnyi natsionalnyi ohliad" [Sustainable Development Goals: Ukraine. Voluntary National Review]. <https://me.gov.ua/>
- Tan, F., and Lu, Z. "Assessing regional sustainable development through an integration of nonlinear principal component analysis and Gram Schmidt orthogonalization". *Ecol. Indic.*, no. 63 (2016): 71-81.
- Trynchuk, V. et al. "The role of universities in disseminating the social responsibility practices of insurance companies". *Problems and Perspectives in Management*, no. 17(2) (2019): 449-461.
- "U-Multirank 2020: Regional Engagement". <https://www.umultirank.org/compare?trackType=compare&signtMode=undefined&compareRanking&mode=likewithlike&institutionalField=true&pref-4=1&pref-4=2&pref-4=3&country=99&country=78&countryname=null&valueLetterMode=showLetters&indicators=77&indicators=78&indicators=81&indicators=82&indicators=145&indicators=114&sortOrder=asc&sortCol=sortValues%5B5%5D>
- Wagner, M. et al. "University-linked programmes for sustainable entrepreneurship and regional development: how and with what impact?" *Small Business Economics*. 2019. <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/s11187-019-00280-4.pdf>
- Wu, J. et al. "Spatial Variation of Regional Sustainable Development and its Relationship to the Allocation of Science and Technology Resources". *Sustainability*, no. 6 (2014): 6400-6417.
- Yang, F., Pan, S., and Yao, X. "Regional Convergence and Sustainable Development in China". *Sustainability*, no. 8(2) (2016): 121-.
- Zhang, M., Tan, F., and Lu, Z. "Resource-based cities (RBC): A road to sustainability". *Int. J. Sustain. Dev. World Ecol.*, no. 21 (2014): 465-470.

Стаття надійшла до редакції 15.05.2020 р.